

Raudun Paakkisten asuinsijoilla

Karjalan Kannaksella sijaitsevassa Raudussa asui Paakkisia ennen sotia enemmän kuin missään Suomen pitäjässä. Paakkiset tulivat Rautuun Ruotsin puolelta Savosta Ruotsin vallattua Käkisalmen läänin ja ryhtyessä asuttamaan valloitetuja alueita vuonna 1617 solmitun Stolbovan rauhan jälkeen. Samalla tavalla suku on tullut Parikkalankin seudulle. Kannaksen Paakkiset hajosivat Karjalan luovutuksen jälkeen ympäri maata, mutta Parikkalassa säästyttiin tältä kohtalolta.

Viime vuoden sukukokouksessa Parikkalassa oli puhetta Paakkisten asuinpaikkojen selvittämisestä myös luovutetulla alueella ja Raudussa. Niissä merkeissä teimme pienen tutkimusmatkan Kannakselle katsomaan miltä suvun asuinkylissä nyt näyttää. Entisten rautulaisten kotisivuilta (www.rautu.fi) selvisivät Paakkisten asuinpaikat ja talojen tarkat sijainnit. Vertaamalla näitä tietoja nykyisiin karttoihin ja satelliittikuviin oli helppo suunnistaa oikeisiin paikkoihin.

Suorin tie Rautuun näytti kartasta katsottuna kulkevan Imatran rajanylityspaikan kautta reittiä Jääski-Antrea-Räisälä-Kiviniemi-Rautu. Antreaan asti tie oli jotakuinkin kelvollista, mutta siitä eteenpäin oli tietöitä tai muuten kelvottomassa kunnossa olevaa tietä. Vasta Räisälän jälkeen tie parani ja paluumatka katsottiin viisaammaksi ajaa Viipurin kautta. Huonoa tietä kyllä mahtui sillekin välille, mutta vähemmän.

Raudun eli Sosnovon keskusaukiota nykyään ympäröivistä rakennuksista ei yhtään ole suomalaisajalta peräisin.

Majapaikkoja löytyy

Raudussa eli nykyisessä Sosnovossa ei varsinaisia majoitusliikkeitä ole. Yöpaikka löytyi Kiviniemestä eli Losovosta ilman ennakkovarausta. Monta rakennusta käsittävä neuvostoaikainen hotellikompleksi Vuoksen rannalla näytti karulta päällepäin, mutta huoneet oli remontoitu hyvin. Viipurin tien risteyksessä olisi ollut uudempi Motelli Sampo. Lähinnä Raudun keskustaa olisi ollut laskettelu- ja urheilukeskus Igora, mutta se oli opaskirjojen mukaan kallis, joten majapaikka jätettiin katsomatta.

Raudun nykykeskustassa ei suomalaisajoista ole juuri mitään jäljellä. Suuntasimme sieltä etelään päin Suurporkkuun, jossa Paakkisen sukua on eniten ja pisimpään asunut. Suurporkun peltoaukealla on 1775 verokartan mukaan melkein kaikki talot olleet Paakkisia.

Porkulla on siihen aikaan ollut 15 taloutta ja lähes sata asukasta. Hevosia on ollut 20, nautoja yli 80 ja lampaista 60, joten varsin vauras kylä oli kyseessä. Luvuissa on myös Pienporkun puolen talot, mutta niiden paikat jäivät tarkastamatta, sillä tiet oli suljettu raskailla bentonipalkeilla. Karjala matkaopaskirjan mukaan Pienporkulla on valtava turkistarha-alue. Se on kuitenkin lopettanut jo kokonaan toimintansa. Tielle näkyi vain jokunen häkkikatoksen pääty pusikoiden takaa.

Suurporkun nykynäkymiä hallitsevat jätemaan levitysalue ja pusikoituvat peltoaukeamat.

Suurporkun tienhaaraa ei oltu suljettu, mutta siinä oli epävirallisen näköineen jätemaan ym. rojun kaatopaikka. Tie oli siinä kunnossa, että olisi tarvittu oikeaa maastoautoa, mutta citymaasturillakin eteneminen jotenkuten onnistui. Pahimmat paikat piti kuitenkin ensin käydä saappaat jalassa ja keppi kädessä varmistamassa.

Suurporkku autiona

Paakkisten 1700-luvulla asuttama laaja mäki oli edelleen avointa peltoa, mutta yhtään talon paikkaa ei pystynyt tunnistamaan. Peltoaukeama oli jäänyt viljelemättä, edes heinää ei oltu korjattu ja viljava maa työnsi villiä heinää, koiranputkea ym. Tältä pusikoituvalta kyläaukealta, josta mm. yksi Paakkisen sukuun kuulunut presidentti Ahtisaaren esiäideistä on lähtöisin, ei ollut suvun asuinsijoista enää mitään jäljellä.

Seuraavaksi suunnistimme edelleen etelään päin kohti Vitikaisenlammen maisemia. Lammen takaisilla peltoaukeilla asui ennen sotia ja evakkoon lähtöä ainakin neljä taloa Paakkisia. Vetsisiä paikkoja oli tien varrella paljon, mutta itse lampea ei meinannut pusikoiden takaa erottua. Paikka livahtikin ohi ja teimme ylimääräisen mutkan etelämmäs Palkealan entisen ortodoksikirkon ja hautuumaan paikalle asti.

Vitikaisenlammen rantapuusto on kuollut majavien nostettua vedenpintaa lammessa.

Takaisin tullessa tienhaara Vitikaisenlammen taakse löytyi, mutta lopputulos oli perille päästyä suunnilleen sama kuin entisellä Suurporkun mäellä. Peltoaukealla sijainneet talot oli tuhottu kivijalkaa myöten, vain kasvillisuuden perusteella saattoi tunnistaa joidenkin metsän reunassa sijainneiden talojen paikan.

Korkeaa heinää kasvavalla peltoaukealla ei rakennusten paikoista ollut enää minkäänlaista jälkeä havaittavissa. Koordinaattien, karttojen ja satelliittikuvien avulla hävinneiden talojen paikoille pystyi kyllä tarkasti hakeutumaan. Näin paikallistimme Paakkisten asuinpaikoista mm. Järviranta ja Järvipalle talot, josta Eetu Paakkisen ja Juho Paakkisen perheet evakkomatkalle joutuivat lähtemään.

Vitikaisenlammella oli rantamaisema muuttunut, sillä vesiraja oli noussut metsän puolelle ja kuolleet puut reunustivat rantoja. Rantametsikössä näkyi majavien järsimiä kantoja, joten oli helppo päätellä mikä tulvan oli aiheuttanut.

Enempää Raudun Paakkisten asuinsijoja ei parin päivän reissulla ehditty käydä ja joku sivutie jäi huomaamatta. Vaikka koukkasimme Palkealassa ja Riikolassa, jäi samalla suunnalla ollut Paakkilan paikka katsomatta. Satelliittikuvan perusteella Heikki Paakkisen talon kohdalla on peltoaukean keskellä jotain rakennuksia. Onko Paakkilaan rakennettu uutta vai ovatko sotaa edeltäneet rakennukset vielä pystyssä? Se jäi meille arvoitukseksi, joka toivottavasti ratkeaa seuraavalla reissulla.

Tällä paikalla Vitikaisenlammen takana on sijainnut Eetu Paakkisen talo Järviranta. Rakennukset ovat kaikki tuhoutuneet eikä peltoja enää viljellä, vaan ne rehottavat villiä heinäkasvillisuutta.

Raudusta Metsäpirttiin

Toisena päivänä kävimme Metsäpirtissä, johon johti Raudusta hyväkuntoinen asfalttitie. Paakkisia on Metsäpirtissä asunut ainakin vuodesta 1835 lähtien, kun Suvannon ja Taipaleenjoen väliin jäävälle Koukunniemelle Myöhästen taloon tuli kotivävyksi Taavetti Matinpoika Paakkinen Raudun Porkusta. Siitä lähtien ovat taloa asuttaneet Paakkiset ja tyttäristä on miniöitä löytynyt useampaankin taloon.

Viimeinen Paakkisen sukuun kuulunut asukas Koukunniemellä oli Jooseppi Paakkinen, jonka 8-henkinen perhe lähti sieltä evakkomatkalle päätyen Varsinais-Suomeen Ruskon pitäjään. Ruskossa on kaavatie nimeltään Paakkistentie, joka johtaa Paakkisten evakkotilalle, vaikka heitä ei siellä enää ketään asukaan.

Metsäpirtissä jouduimme jäämään Koukunniemen Paakkisten asuinsijoista parin kilometrin päähän, sillä välissä virtasi Taipaleenjoki. Jooseppi Paakkisen talon tienoilla näyttää satelliittikuvan perusteella olevan joku rakennus, vaikka lähistöllä ei muuta asutusta olekaan. Onko se entisten asukkaiden talo vai nykyisten datsha, sitä ei kuvan perusteella pysty arvioimaan.

Taipaleenjoessa sijaitseva Vaskelankoski, jonka vastarannalla näkyvässä Koukunniemessä asui Jooseppi Paakkinen perheineen ennen sotia.

Mikäli sukuseuran jäsenistöllä mielenkiintoa riittää, niin Karjalan Kannakselle Paakkisten asuinpaikoille voidaan järjestää kotiseuturetki isommalla porukalla. Suomalaisajasta on Raudun tienoilla kuitenkin hyvin vähän enää jäljellä, mutta aina jotain löytyy. Entisiä asuinpaikkoja on ympäri pitäjää, mutta suurin osa niistä on tuhoutunut ellei sodassa niin sen jälkeen.

Heimo Paakkinen

